نحوه شکل‌گیری هلال در قمر و حد دانژون

شاگرد: وقتی می‌خواهد هلال متولد شود چطور ممکن است زمین و خورشید و ماه در یک خط قرار بگیرند ولی کسوف رخ نداده باشد؟

استاد: وقتی یک دور تشریح الافلاک را مباحثه کنید به جواب می‌رسید. پیشنهاد من این است که آن را تدریس کنید. یعنی شما الآن در شرائطی هستید که وقتی یک فایلی را گوش بدهید و بفهمید می‌توانید آن را برای دیگران بگویید. باید این مباحثه‌ها زیاد شود. به من بشارتی دادند که درس خلاصهٔ الحساب شروع شده. خیلی خوب است. من با یکی واسطه از کسی که خودش در کربلا متولد شده بود عرض می‌کنم؛ گفته بودند وقتی می‌خواستم از کربلا به ایران بیایم، بیست و چهار مدرس خلاصهٔ الحساب در کربلا بود. یعنی بیست و چهار اهل علمی که بالفعل خلاصهٔ الحساب را درس می‌دادند. تشریح الافلاک هم همینطور است. بحث آن را شروع کنید و برای یک نفر تدریس کنید. الآن هم در کانال‌ها می‌گذارند و هفت-هشت نفر دیگر هم استفاده می‌کنند. این کتاب‌ها باید تطبیقی احیاء شود. وقتی آن را می‌خوانید بعد می‌خواهید ببینید امروزی‌ها چه می‌گویند. قهراً ذهن هم مطلب قدیم و جدید را می‌بیند. زحمات علماء به این صورت نماند، حیف است.

> 40:28

اما اینکه چطور می‌شود، برای این است که ماه در گردش خودش به دور زمین، محور گردشش مایل است. زمین در یک مداری دور خورشید می‌گردد، اگر ماه هم معادل همین دور زمین می‌گشت، در هر ماه باید کسوف یا خسوف داشته باشیم. درحالی‌که چرخش آن مایل است. زمین به دور خورشید به‌صورت صفحه افقی می‌گردد، اما ماه که به دور زمین می‌گردد صفحه‌اش مایل است.

شاگرد: اگر به این صورت باشد که هیچ وقت قسمت تاریک ماه به سمت ما نیست. یعنی اگر ماه مقداری بالاتر از باشد نور خورشید زیر آن می‌زند و همیشه هلال دارد.

استاد: ایشان می‌گویند آن وقتی که به آن نقطه رسید و کسوف شد که هیچ، در غیر آن، ما هیچ وقت بیست و هشتم و بیست و نهم ندارید که محاق می‌گویید و ماه کلاً تاریک است. ایشان می‌گویند اگر مقداری ماه آن طرف تر است، یک مقداری هلال دارید. این مطلب درستی است. اما حد دانژون یعنی همین. آن‌ها می‌گویند حتماً برای اینکه هلال باشد، باید یک درجه‌ای از فاصله باشد. مثلاً اگر زید پنج درجه باشد اصلاً هلال نیست. بنابراین طبق حد دانژون، در محاق، هلال ندارید.

بازبینی #1
ایجاد شده 2 مه 2026 12:45:08 توسط ... .
به روزرسانی شده 2 مه 2026 12:45:32 توسط ... .